

I uka som var kom «Statsraad Lehmkuhl» hjem fra en månedens skoletokt. Om bord var studenter fra Høgskolen Stord/Haugesund. – Seilskip er en ideell arena for å lære å fungere i det daglige livet i et fellesskap, skriver kronikkforfatteren.

FOTO: ALF-ROBERT SOMMERBAK

Hvorfor skoletokt?

I januar har 80 nautikkstudenter fra Høgskolen Stord/Haugesund (HSH) vært på tokt med seilskipet «Statsraad Lehmkuhl». Vi besøkte havnen i England, Spania og Frankrike. Hvorfor bruker vi en måned av studiet, og millionbeløp på et seilskip? Finnes det ikke bedre måter å bruke pengene på? Er seilskip relevant for studenter som utdanner seg til sjøoffiserer i verdens mest avanserte maritime næring?

KRONIKK

Leiv Kåre Johannessen

Studieleder nautikk,
Høgskolen Stord
Haugesund

I mange år har den største svakheten i norsk maritim utdanning vært mangelen på integrert praksis. Det har vært slik at man har kunnet gå tre år på skole, og ta all teoretisk opplæring opp til høyeste nivå som sjøoffiser, uten å sette sin fot på en båt. Da HSH innførte skoletokt i 2011, startet skolen noe som burde være en selvfølge i enhver maritim utdanning. Det er mye man kan lære i en forelesnings-sal, eller på et simulatorcenter. Men det er noe man må føle på kroppen gjennom praksis. Valg av seilskip som arena for denne praksisen er gjort, ikke fordi det er et godt alternativ, men fordi det er det beste alternativet til formålet.

Studentene trenger 12 måneders praksis som kadetter for de kan løse sertifikat. Praksisen studentene får i forbindelse med skoletoktet er den kvalitetsmessig beste delen av denne kadetteperioden. Dette henger sammen med at om bord på et skoleskip som «Statsraad Lehmkuhl» er opplæring av kadetter en primæraktivitet. Hele døgnet er organisert for at studentene skal lære. Om bord på et industrielt skip er opplæringen en sekundæraktivitet. Studenter som skal operere moderne skip må selvfølgelig ha opp-

læring om bord på disse skipene, men mye av den grunnleggende opplæringen er kvalitativt bedre på et skoleskip. Studentene får innsikt og erfaring i praktisk sjømannskap, som gjør dem bedre forberedt til å mønstre på moderne skip etterpå. I tillegg har «Statsraad Lehmkuhl» moderne navigasjonsinstrumenter. Studentene går navigasjonsvakter, og de trekker fram at læringsutbytte fra disse vaktene er vesentlig bedre enn det vi klarer å oppnå på simulator.

Seilskip er også en ideell arena for å lære å fungere i det daglige livet i et fellesskap. På skip lever man i et 24 timers samfunn, tett på andre mennesker med vakter døgnet rundt. Sjøfolk må være tolerante. Når 80 studenter bor sammen på banjeren, blir dette testet ut på en ekstrem måte. I en hverdag hvor man kan gå hjem hver ettermiddag, kan man holde en maske. På et skoletokt kan man ikke gjemme eller skjule seg. Allerede etter noen dager blir man tvunget til å vise fram sitt sanne jeg. Man må lære å leve tett på andre mennesker over tid. Man må vise hensyn og være tolerant. Skal studentene fungere som sjøoffiserer er dette ting som må være på plass for de begynner å arbeide på sjøen.

Seilskip er en perfekt arena for ledertrening. Årets tokt ble planlagt, gjennomført og ledet av 16 studenter. I løpet av toktet har de fått anledning til å prøve ut lederrollen på sine medstudenter. De har prøvet, feilet og lykkes. De har blitt utfordret, og blitt tvunget til å sette spørsmålsteget ved sine egne tilnæringer til lederrollen. Mange av disse studentene kommer hjem med en helt annen, og dypere selvinnsikt. De er mer bevisste på seg selv, og hvilken rolle de tar i et team. Med selvinnsikt følger det også innsikt i hvordan andre mennesker fungerer. Dette gjelder ikke bare studentene som ledet toktet. Gjennom forelesninger og tester i tilknytning til toktet har samtlige studenter fått innsikt i sin egen personlighet, og andre personligheter. De har tilegnet seg kunnskap om hvordan mennesker kommuniserer og fungerer forskjellig. Gjennom å koble forelesningene direkte opp til toktet har studentene kunne relatere teorien opp til hverdagen de opplever om bord.

Gjennom studiet skal de maritime studentene gjennom en dannelsesprosess. Mange forbinder begrepet «dannelses» med borgerskapets etikette, men det er ikke det vi snakker om. Studentene skal gjennom studiet utvikle seg selv slik at de vokser fram i rollen som sjøoffiser. Dette inkluderer faglig forståelse, innsikt og ferdigheter. Det inkluderer også det å fungere sosialt om bord på skip, og innsikt i hvordan man selv og andre fungerer. Vårt mål er å utdanne reflekterte sjøoffiserer som er forberedt på å arbeide på sjøen, og skoletoktet er en viktig arena i prosessen med å oppnå dette målet.